

А. В. Мешков, канд. екон. наук, доцент,
О. Ю. Мендель,
Донецький національний технічний університет

АКТИВІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ В АСПЕКТІ ІНСТИТУЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Анотація. Запропоновано комплекс заходів з активізації інвестиційних процесів, які здійснюються в сучасній українській економіці в умовах інституційних перетворень. Обґрунтовано інструменти реалізації державної інвестиційної стратегії, виконання якої передбачає здійснення стратегії наагромадження і мобілізації інвестиційного потенціалу країни та розвиток фінансово-кредитної підтримки малого підприємства. Надано рекомендації з активізації інвестування на рівні підприємства, які спрямовані на підвищення ефективності інвестиційних проектів, активізацію внутрішніх інвестиційних джерел підприємства, підтримку залучення зовнішніх джерел капіталовкладень.

КЛЮЧОВІ СЛОВА. Інвестиційний процес, інвестиційна стратегія, управління інвестиційною діяльністю, конкурентоспроможність, ризик, інвестиційна привабливість.

Сучасний стан економіки України свідчить про наявність проблем у секторі фінансів, грошово-кредитній та інвестиційній сфері: капітал надходить до реципієнтів у надто обмеженому обсязі, постійно зростає рівень інфляції, співвідношення курсів гривні і іноземних валют є нестабільним і важкопрогнозованим, продукція вітчизняних товаровиробників є недостатньо конкурентоспроможною, а іноземна продукція ввозиться в країну в недостатній кількості. Дисбаланс національної економіки збільшує рівень макроекономічної невизначеності, що ускладнює здійснення в Україні ефективної виробничої та інвестиційної діяльності.

На початку 2010 року всі міжнародні рейтингові агентства прийшли до висновку, що політико-економічна ситуація в Україні погіршилася, а її фінансова система знаходиться в дуже нестійкому положенні. Одночасне зниження рейтингів України одразу всіма міжнародними рейтинговими агентствами вже почало призводити до підвищення вартості залучення зовнішнього капіталу та обслуговування наявних кредитів, до зниження рівня інвестиційної привабливості підприємств. Все це негативно впливає на процеси функціонування та розвитку вітчизняних промислових підприємств. Таким чином, особливої важливості набуває впровадження заходів з підтримки стимулювання і підвищення ефективності планування і організації інвестиційних процесів в економіці України, що, в свою

чергу, збільшить приток інвестиційних ресурсів, підвищить рівень фінансової стійкості підприємств та збільшить рівень конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників [1]. Важливим інструментом активізації інвестиційних процесів є поступовий перехід від домінування індивідуальних інвесторів на фінансових ринках до інституціональних інвесторів, таких як страхові компанії, пенсійні фонди, інвестиційні компанії.

Проблема активізації інвестиційних процесів є багатогранною, тому специфічними аспектами даної сфери дослідження займалися різні автори, як вітчизняні, так і іноземні. Особливо слід відзначити наступні напрямки наукових розробок і провідних авторів, що займалися вирішенням проблем з ними пов'язаних: активізація інвестиційних процесів з метою покращення макроекономічних показників (Т.Т. Гринів, О.В. Пирог) [2, 3], підвищення інвестиційного потенціалу держави (П.І. Мірошніченко, Н.Б. Савіна) [4, 5], активізація інвестиційних процесів на підприємствах, як на базовій ланці економіки України (Є.Ю. Кузькін, О.Ю. Попова) [6, 7], активізація інвестиційних процесів в умовах перехідної економіки (С.В. Буряк, В.М. Іванова) [8, 9], підвищення рівня інвестиційної привабливості промислових підприємств (О.В. Яріш, Н.Я. Боліновська) [10, 11], стимулювання інвестиційних процесів на підприємствах в аспекті регіонального розвитку (І.П. Андрушків, Т.О. Савостенко) [12, 13]. Зважаючи на велику кількість авторів, що займалися проблемами активізації інвестиційних процесів, слід зазначити, що на даний час існує низка невирішених питань, які визначають мету даної статті.

Метою дослідження є визначення напрямків та шляхів активізації інвестиційних процесів на підприємствах в Україні та пошук резервів підвищення ефективності інвестування в аспекті інституціональних перетворень.

Нестача іноземних інвестицій на промислових підприємствах обумовлює необхідність здійснення заходів з покращення державної інвестиційної політики в напрямку стимулювання їх залучення. Згідно зі «Стратегією економічного та соціального розвитку України на 2004—2015 роки» [14] для забезпечення збільшення прогнозованого значення ВВП у 2,4 разу в період до 2015 року необхідне зростання капіталовкладень щонайменше в чотири рази. При цьому обсяг прямих іноземних інвестицій повинен зрости до 35—40 млрд дол. США, частка прямих іноземних інвестицій у структурі інвестицій повинна скласти 8—10 %.

Для досягнення даних показників необхідно впроваджувати заходи з активізації інвестиційних процесів, які здійснюються на

двох основних рівнях: на загальнодержавному рівні та безпосередньо на рівні підприємств. Заходи на загальнодержавному рівні зводяться до реалізації державної інвестиційної стратегії, виконання якої передбачає здійснення стратегії нагромадження і мобілізації інвестиційного потенціалу країни та розвиток фінансово-кредитної підтримки малого підприємництва. Стосовно заходів на рівні підприємства необхідним є підвищення ефективності інвестиційних проектів, активізація внутрішніх інвестиційних джерел підприємства, підтримка і сприяння залученню зовнішніх джерел, а також використання різних підходів до управління інвестиційною діяльністю на підприємствах (рис. 1).

Ефективність здійснення державою певної інвестиційної політики залежить від функціонування формальних інститутів (норм, правил, законів), які регулюють економічну діяльність. Успішна реалізація завдань інвестиційної стратегії визначальним чином залежатиме від впровадження ефективної системи мобілізації інвестиційних ресурсів та управління ними. Інвестиційна стратегія є комплексом взаємопов'язаних заходів у грошово-кредитній, фінансовій, бюджетно-податковій, зовнішньоекономічній, економіко-правовій та інших сферах, розрахованим на тривалий період. Не відмовляючись від необхідності підтримки макроекономічної стабільності, слід змістити її акцент на стабілізацію фінансового становища підприємств та сприяння акумуляції національного інвестиційного потенціалу. Потреба у зниженні рівня економічних, соціальних та екологічних загроз національної безпеки вимагає забезпечення випереджаючого зростання інвестицій у реальний сектор економіки порівняно з темпами зростання ВВП. Ефективна інвестиційна політика повинна посідати центральне місце в комплексі заходів, що здійснюються в грошово-кредитній, фінансовій, зовнішньоекономічній сферах [15].

Зважаючи на все вищезазначене, стратегія нагромадження та мобілізації інвестиційного потенціалу України повинна передбачати:

- забезпечення макроекономічних умов, сприятливих для ведення підприємницької діяльності в економічному просторі України, отримання прийнятної норми прибутку, стимулів утворення та нагромадження фінансових ресурсів у країні;

- спрямування ресурсів кредитно-фінансової сфери на здійснення інвестицій у реальний сектор економіки, узгодження грошово-кредитної та бюджетно-податкової політики із завданнями інвестиційної стратегії;

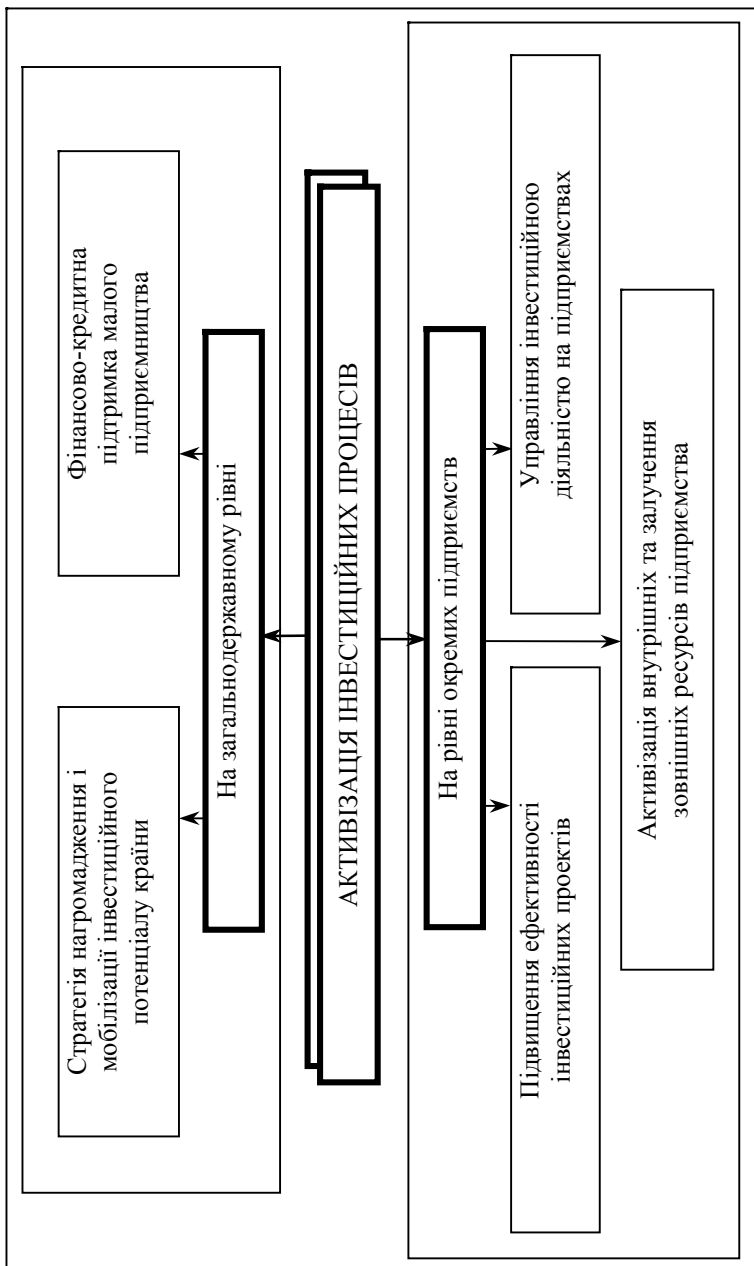

Рис.1. Заходи з активізації інвестиційних процесів

— стимулювання розвитку фондового ринку, кредитних, інвестиційних фондів та інших фінансових інститутів, які повинні забезпечити можливість корпоративного (спільного) фінансування інвестиційних проектів вітчизняними та зарубіжними інвесторами;

— збільшення фінансових ресурсів населення, національних підприємств і держави та спрямування їх у реальний сектор економіки;

— впровадження режиму економії та раціонального використання бюджетних коштів, підвищення їхньої ролі як макроекономічного регулятора і складової інвестиційного потенціалу;

— створення сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій та їх використання для здійснення намічених структурних зрушень, підвищення здатності національної економіки до сприйняття цих інвестицій;

— відновлення та розвиток мотивації суб'єктів господарювання та населення до інвестування, спрямування інвестицій до реального сектору економіки, на здійснення позитивних структурних зрушень;

— проведення зваженої політики бюджетного інвестування, яке досягається завдяки реформуванню структури бюджетних видатків, шляхом зменшення витрат дотаційного характеру і, відповідно, збільшення фінансування інвестиційно-інноваційних програм [16].

Успішна реалізація інвестиційної стратегії на загальнодержавному рівні обумовлює здійснення фінансово-кредитної підтримки малого підприємництва, яке в сучасній економічній системі займає важливе місце. Основними напрямками реформування в даній сфері є наступне:

— формування мережі регіональних фондів підтримки підприємництва та кредитно-гарантійних установ;

— розроблення та запровадження ефективних кредитно-гарантійних механізмів мікрокредитування суб'єктів малого підприємництва;

— створення та підтримку фінансових інститутів, які працюють на розвиток малого підприємництва.

Проведення заходів з фінансово-кредитної підтримки малого підприємництва призведе до збільшення прибутковості та ефективності інвестиційних процесів в економіці в цілому. В той же час, заходи загальнодержавного рівня не забезпечать високої ефективності реалізації інвестиційних проектів, якщо самі підприємства не будуть здійснювати комплекс заходів, спрямованих на оптимізацію власних фінансових і господарських процесів.

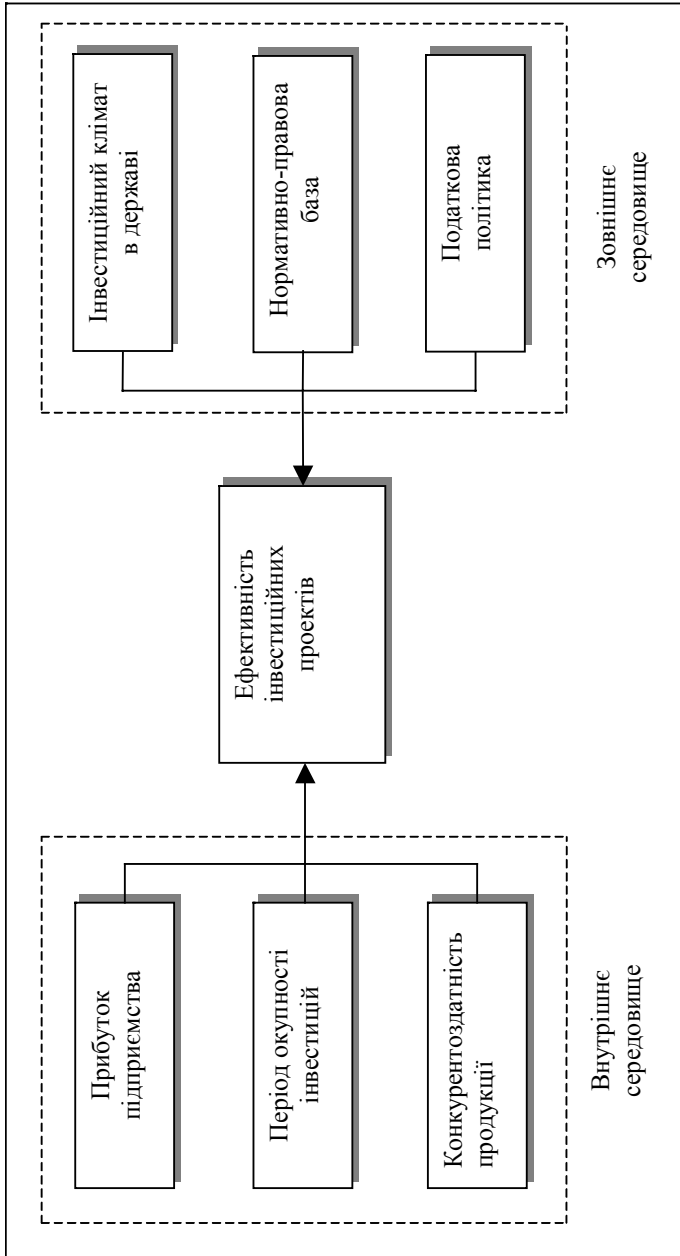

Рис. 2. Чинники, які впливають на ефективність інвестиційних проектів

Активізація інвестиційних процесів на рівні підприємства залежить від умов господарювання в державі. Тому особливе значення має вплив розвитку інституційних процесів на функціонування підприємств. Інституціональна природа підприємства розкривається в тому, що наявність інститутів знижує ризики. Рівень довіри до інститутів значно вищий, ніж до окремих приватних осіб, тому їх створення — це процес, спрямований на запобігання ризиків та забезпечення виконання зобов'язань. Формальні та неформальні інститути гарантують виконання певних очікувань, задоволення потреб, отримання певних результатів [17].

Ефективність конкретного інвестиційного проекту значною мірою залежить від системи управління підприємством і, зокрема, від управління інвестиційною діяльністю на підприємстві. На формування ефективності інвестиційних процесів впливає ряд складових внутрішнього та зовнішнього середовища (рис. 2).

Внутрішнє середовище підприємства має такі інструменти підвищення ефективності інвестиційних процесів, як перерозподіл прибутку підприємства із збільшенням фонду накопичення, зменшення періоду окупності інвестицій за рахунок виробництва інноваційної продукції, підвищення конкурентоздатності продукції.

Зовнішнє середовище інвестиційних процесів залежить від інвестиційного клімату, нормативно-правової бази та податкової політики. Створення сприятливого інвестиційного клімату перш за все потребує вдосконалення нормативно-правового середовища з точки зору як національних інвесторів (посилення стимулюючої функції податкової та амортизаційної політики), так і іноземних інвесторів (створення стабільної і всеосяжної нормативно-правової бази, інститутів страхування інвестицій). Забезпечення адекватних правових, економічних, соціально-політичних та інфраструктурних умов формування інвестиційного середовища є першочерговим завданням інвестиційної політики держави.

З метою зміни податкової політики рекомендовано проводити політику підтримки середнього бізнесу поряд із стимулюванням малого підприємництва, надаючи певні адміністративні, податкові, фінансово-кредитні та інвестиційні пільги (можливо, дещо менші ніж ті, що надаються малим підприємствам), застосовуючи інші заходи підтримки, наприклад, надання переваг при здійсненні державних закупівель та наданні державних замовлень.

Загострення конкуренції на світових інвестиційних ринках і наявність відносно слабких стимулів для залучення іноземних інвесторів на українських підприємствах зумовлює необхідність активізації внутрішніх джерел інвестицій і сприяння залучення

зовнішніх. Мобілізацію внутрішніх ресурсів підприємства доцільно проводити по наступних напрямках:

- реструктуризація підприємства;
- вдосконалення структури акціонерного капіталу;
- амортизаційна політика;
- реалізація інвестиційних кадрових проектів.

Залучення зовнішніх ресурсів для активізації інвестиційних процесів проводиться наступне:

- розробка і впровадження якісно нових технологій;
- зниження ризиків капіталовкладень шляхом формування портфелю безризикових цінних паперів (державні акції та облігації);
- підвищення фінансової стійкості підприємства;
- підвищення інвестиційної привабливості підприємства.

Одним з найважливіших внутрішніх ресурсів підприємства, тісно пов'язаних з реалізацією маркетингу, є реструктуризація, під якою розуміється оптимізація структури підприємства з метою підвищення ефективності і стійкості фінансово-господарської діяльності і інвестиційної привабливості.

Реструктуризація може полягати як у розділенні підприємства на юридично самостійні господарюючі суб'єкти, що пов'язані або не пов'язані між собою, так і в зміні внутрішньої структури підприємства у вигляді організації нових служб, підрозділів або впорядкуванні функцій тих, що діють.

Амортизаційна політика повинна бути пов'язана із загальною стратегією інвестиційної діяльності. Для цього необхідно поєднати в єдину систему податкові відрахування від прибутку підприємства, амортизацію, пільги по інвестиційному кредиту і витрати на НІОКР. Тільки в цьому випадку амортизаційні відрахування дійсно стимулюватимуть модернізацію виробництва і сприятимуть збільшенню ефективності капіталовкладень.

Підвищення ефективності інвестиційної діяльності на стадії розробки інвестиційного проекту може бути досягнуте за рахунок наступних заходів:

- скорочення терміну проектування;
- закладення в проект прогресивних форм реалізації проекту;
- широкого застосування (там, де це можливо і доцільно) типових проектів, які вже виправдали себе на практиці, що дозволяє значною мірою зменшити витрати на проектування, а також різко зменшити ризики;
- застосування в проекті самих передових технологій з урахуванням вітчизняних і зарубіжних досягнень.

Структурувати і оптимізувати процес управління дозволяє система бюджетування. При цьому основний акцент робиться на тому, що система бюджетування повинна будуватися за проектним принципом. Управління інвестиційною діяльністю на підприємстві, на думку автора, повинне бути побудоване на чіткому регламенті і корпоративному порядку.

Найбільш ефективним способом управління інвестиційною діяльністю є впровадження заходів по зниженню негативної дії ризиків на діяльність підприємства через впровадження сучасної системи фінансового планування [18]. Якщо зовнішні ризики (політичні, економічні, правового регулювання тощо) можуть піддаватися лише прогнозуванню, то боротьба з внутрішніми ризиками може бути дуже успішною за допомогою системи бюджетного планування діяльності підприємства. При цьому недопущення збитку основної діяльності підприємства можна розглядати як джерело додаткових доходів.

Внутрішнє планування і саме управління інвестиційною діяльністю в сучасних умовах через специфіку української дійсності зіткнулося з серйозними труднощами. Причиною цього виступив розрив в ієрархії управління, оскільки обґрунтування різних варіантів господарювання, адекватних відповідним прогнозним сценаріям розвитку, є неможливим без планування своєчасних рішень.

В управлінні інвестиційною діяльністю підприємства сьогодні все частіше використовується інвестиційний бюджет, який включає доходи і витрати від інвестиційної діяльності, а також потреби в інвестиційних ресурсах по всіх вибраних напрямках і інвестиційним проектам. При цьому для управління окремим інвестиційним проектом використовується бюджет інвестиційного проекту, який включає як операційний, так і фінансовий бюджет і є детально розробленим фінансовим планом інвестиційного проекту, що охоплює всі сторони його реалізації.

Проходження всіх етапів бюджетування при розробці і ухваленні управлінських рішень забезпечує наступні можливості:

- детальне опрацювання самих інвестиційних проектів;
- комплексний розгляд інвестиційної діяльності в рамках всієї фінансово-господарської діяльності підприємства і аналіз її впливу на фінансовий стан підприємства;
- організацію контролю над подальшою реалізацією кожного окремого проекту і виконанням інвестиційного бюджету в цілому.

Ще одним з методів підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю є використання принципів наскрізного

планування при формуванні і реалізації інвестиційних проєктів. Це дозволить підвищити ефективність інвестиційної діяльності і забезпечити системний взаємозв'язок інвестиційної програми із стратегічною програмою інвестиційної політики, а також прозорий контроль за ступенем досягнення цільових інвестиційних завдань.

Ефективність інвестиційної діяльності в значній мірі залежить від організації управління інвестуванням на підприємстві. Ухвалення рішень про інвестиції є найбільш складним і важливим завданням управління, у зв'язку з чим виникає необхідність інтеграції діяльності всіх учасників процесу управління, яку можливо реалізувати тільки через єдину структуру управління інвестиціями в рамках існуючої організаційної структури управління.

В умовах швидкоплинної кон'юнктури ринку, коли перед суб'єктом господарювання стоїть завдання нарощування конкурентних переваг, ефективним є дивізійний тип структури управління інвестиційною діяльністю, в якому здійснюється делегування частини управлінських функцій (ціноутворення, маркетинг, персонал, економіка, бізнес-планування) у нижчі структурні ланки, що дозволяє підрозділам частково або повністю взяти відповідальність за реалізацію інвестиційної діяльності. В результаті управлінські ресурси верхнього ешелону організації вивільнюються для вирішення стратегічних завдань.

Підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю з урахуванням невизначеності залежить від наступних чинників:

- оптимального поєднання централізації і децентралізації управління інвестиційною діяльністю;

- використання наукового підходу до процесу організації аналітичного забезпечення управління інвестиційною діяльністю;

- вироблення нових цілей і завдань по вдосконаленню організації аналітичного забезпечення методичного апарату управління інвестиційною діяльністю;

- безперервного вдосконалення управління інвестиційною діяльністю;

- постійності аналітичного забезпечення і інформаційної достатності управління інвестиційною діяльністю;

- відповідності характеру роботи потенційним можливостям виконавця;

- постійності підвищення кваліфікації менеджерів з управління інвестиційною діяльністю.

Одним з основних напрямів підвищення ефективності управління інвестиційними процесами на мікрорівні є використання комплексного підходу до інвестування. В умовах обмежених влас-

них фінансових ресурсів комплексне інвестиційне проектування може розглядатися як один з прийнятних підходів до управління інвестиційною діяльністю на підприємстві. Застосування даної концепції при реалізації інвестиційної програми підприємства може сприяти оптимізації управлінських рішень в інвестиційній сфері, більш ефективному використанню обмежених інвестиційних ресурсів підприємства, зниженню потреби в ресурсах, що залучаються, формуванню позитивної динаміки основних показників фінансово-господарської діяльності.

Таким чином, процес активізації інвестиційних процесів на підприємствах повинен здійснюватись в двох напрямках: на загальнодержавному рівні та безпосередньо на рівні підприємств. У першому випадку доцільним є здійснення заходів з виконання стратегії нагромадження та мобілізації інвестиційного потенціалу України та заходів зі збільшення бюджетного інвестування. Для активізації інвестиційної діяльності безпосередньо на підприємствах необхідно детально розглядати чинники, які впливають на ефективність інвестиційних процесів, впроваджувати заходи по зменшенню впливу ризиків та невизначеності, використовувати інвестиційний бюджет при плануванні інвестиційного проекту. Також значний вплив на ефективність інвестиційних процесів має організація управління інвестиційною діяльністю на підприємствах та механізм інвестування. Крім того слід відмітити, що в подальших дослідженнях особливу увагу необхідно приділити іншим аспектам активізації інвестиційних процесів, таким як аналіз та оцінка динаміки інвестиційного потенціалу, прогнозування обсягів інвестування підприємств. Це дозволить більш повно розкрити проблематику розвитку інвестиційних процесів і отримати конкретні інструменти їх діагностики і планування.

Література

1. *Хобта В.М., Мешков А.В.* Формування і підвищення інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання // Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна. Випуск 36-1. — Донецьк: ДонНТУ, — 2009. — С. 118—125.
2. *Гринів Т.Т.* Система захисту іноземних інвестицій в Україні // Матеріали II Міжнародної наукової конференції «Розвиток підприємницької діяльності в Україні: історія та сьогодення». — Тернопіль, 2004. — С. 25—27
3. *Пирог О.В.* Формування стратегії залучення інвестицій в промисловий сектор економіки України // Сучасні тенденції в розвитку банків-

ської системи: Матеріали другої міжнародної науково-практичної конференції. — Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2004. — Т. II. — С. 158—160.

4. *Мірошниченко П.І.* Механізм забезпечення активізації інвестиційної діяльності // Збірник наукових праць Луганського національного аграрного університету. Серія: Економічні науки. — Луганськ: ЛНАУ, 2006. — № 60(83). — С. 467—471.

5. *Савіна Н.Б.* Методологічні засади оцінки та прогнозування ефективності інвестицій // Вісник Рівненського Державного технічного університету: «Економіка». — Рівне, 2002. — 1 (14). — С. 54—61.

6. *Кузькин Е.Ю.* Повышение эффективности инвестиционной деятельности предприятий // Вісник ХДЕУ. — 2001. — №4 (20). — С. 86—87.

7. *Попова О.Ю.* Формування границь ефективності інвестиційного проекту // Вісник Технологічного університету Поділля. — 2001. — №6(37). — С. 104—107.

8. *Буряк С.В.* Фінансово-кредитне забезпечення інвестиційної діяльності підприємств України // Проблеми формування ринкової економіки: Міжвідомчий науковий збірник. Вип. 7. — К.: КНЕУ, — 1999. — С. 177—182.

9. *Іванова В.М.* Проблеми оптимізації національного й іноземного інвестування промислових підприємств в Україні // Зб. наук. праць. Вип. 49 / Відп. ред. В.С.Новицький. — К.: ІСЕМВ НАН України. — 2006. — С. 116—124.

10. *Яріш О.В.* Галузевий зміст методики інвестиційної привабливості акцій // Регіональні перспективи. — 2004. — № 1—2. — С. 16—18.

11. *Боліновська Н. Я.* Формування інвестиційного проекту в умовах стратегічного планування // Наукові записки. Збірник наукових праць факультету економіки і менеджменту інвестицій. — Вип. 2. — Тернопіль, 2007. — С. 126—133.

12. *Андрушків І.П.* Економіко-правові засади інвестиційної діяльності / Ірина Петрівна Андрушків // Наук. вісник: Зб. наук.-тех. праць. — Вип. 14.1. — Л: УкрДЛТУ, 2004. — С. 216—219.

13. *Савостенко Т. О.* Оцінка інвестиційного ризику у регіонах України // Ризикологія в економіці і підприємстві. Зб.наук.праць за матеріалами науково-практичної конференції. — К.: КНЕУ, Академія ДПС України, 2001. — С. 353—354.

14. Указ Президента України від 28.04.2004, № 493/2004 «Про Стратегію економічного та соціального розвитку України «Шляхом європейської інтеграції» на 2004—2015 роки».

15. *Непогодіна Н.І.* Проблеми підвищення рівня інноваційності інвестиційної діяльності вітчизняних підприємств // Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна. Випуск 33-1. — Донецьк: ДонНТУ, 2008. — С. 162—169.

16. *Akimova I.* Investment Climate in Ukraine in the First half of 2005: Reasons for Concern // Beyond Transition. — Washington, 2005. — Vol. 16. — N.3. — P. 16—17.

17. Бекетов Н.В. Институциональный подход к теории современной корпорации // Проблемы современной экономики. — 2008. — № 22 (2).

18. Goriaev A. Zobotkin A. Risks of Investing in the Russian Stock Market: Lessons of the First Decade // Emerging Markets Review. — 2006. — N. 7(4). — P. 380—397

Стаття надійшла до редакції 24.05.2010 р.

УДК 330.133.7

Д. С. Зухба, канд. экон. наук, доцент,
Донецкий национальный технический университет

НЕПОЛНЫЕ КОНТРАКТЫ КАК ОСНОВА ФОРМИРОВАНИЯ СТОИМОСТИ ИННОВАЦИЙ

АННОТАЦИЯ. Исследованы механизмы влияния института неполных контрактов на формирование стоимости инноваций. Предложены рекомендации по преодолению разрыва, существующего в постсоветских странах между высоким потенциалом создания инноваций и отсутствием мотивации и возможности к эффективному использованию собственности в этой сфере хозяйствования.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА, Ценность, стоимость, институт, инновация, неполный контракт.

Спецификация прав собственности по отношению к любому ее объекту существенным образом влияет на то, как именно он может быть и будет использован в хозяйственной деятельности. Таким объектом собственности может быть и материальный предмет — товар или нетоварный предмет, и используемый в производстве актив (фактически являющийся элементом капитала), и нематериальная ценность. На постсоветском пространстве возникает парадоксальный феномен: по отношению к инновациям собственники в подавляющем большинстве ситуаций проявляют незаинтересованность на этапе их коммерциализации в своей стране силами национальных хозяйственных агентов. Но при этом они же охотно приобретают из-за рубежа ту же самую инновацию в виде готовых товаров. При этом существует вполне адекватное понимание важности и перспективности инноваций для развития экономической системы и возможностей наращивания богатства в обществе. Почему так происходит? Что определяет ценность и стоимость инноваций в экономической системе?

Актуальность исследования влияния спецификации прав собственности на инновации, существования феномена фактически-